

of *M. caerulea* explored by the species up to 5 m from the water. Dry leaves of *Molinia*, hanging into water and used for the emergence were a passage between these two microhabitats. However, the use of such an untypical habitat is possible only due to a specific combination of conditions, such as the appropriate submerged vegetation

(*W. fluitans*) and the occurrence of *M. caerulea* under the canopy of trees protecting from excessive insolation and stronger winds. As *N. speciosa* was not observed in other seemingly similar places nearby for no apparent reason, it seems that some of these conditions have remained unrecognised.

Key Words: Odonata, dragonflies, *Nehalennia speciosa*, Poland, habitat selection, demography.

Nowe stanowiska lecichy małej *Orthetrum coerulescens* (FABRICIUS, 1798) w zachodniej Polsce (Odonata: Libellulidae)

New records of Keeled Skimmer *Orthetrum coerulescens* (FABRICIUS, 1798) from western Poland (Odonata: Libellulidae)

Anna RYCHŁA

ul. Osiedlowa 12, Płoty, 66-016 Czerwieńsk; rychlan@op.pl

Lecicha mała *Orthetrum coerulescens* występuje najliczniej na południu Europy. W środkowej i północnej części kontynentu jest gatunkiem rzadkim, tworzącym lokalnie niewielkie populacje (DIJKSTRA 2006). Z obszaru Polski – pomimo coraz większej ilości danych – jest niewiele nowych informacji o stanowiskach tego gatunku (kategoria DD na Czerwonej Liście – BERNARD i in. 2002). Większość z nich pochodzi z południowej części kraju, począwszy od stanowisk położonych w części południowo-zachodniej w Borach Dolnośląskich (BORKOWSKI 1999), poprzez Górny Śląsk (DOLNÝ, MISZTA 2005; MISZTA, DOLNÝ 2007) aż po Lubelszczyznę (BUCZYŃSKI, ZIĘBA 2003). Bardziej wysunięte na północ stanowiska podawane są z centralnej Wielkopolski (URBAŃSKI 1957) oraz z Pojezierza Iławskiego (BUCZYŃSKI 2003).

W zachodniej części kraju lecicha mała była obserwowana jedynie na terenie byłej kopalni odkrywkowej w Łuku Mużakowa (RYCHŁA 2005) oraz w okolicach Cybinki (ŁABĘDZKI 2006).

Do obecnego stanu wiedzy dołączyły kolejne dwa stanowiska *O. coerulescens* w zachodniej Polsce:

1. Łąka nieopodal rowu ze stagnującą wodą. Stanowisko leży ok. 0,5 km na E od wsi Wicina (UTM: WT03). Materiał: 14.7.2007, 2♀♀, leg. et det. A. Rychła.

2. Jezioro Głębokie, ok. 2,5 km na SE od Proszowa (UTM: VT83). Materiał: 14.7.2007, 1♂, leg. et det. A. Rychła.

Siedliska, w których obserwowano osobniki lecichy małej, różnią się od siebie w znacznym stopniu. Pierwsze z nich znajduje się w terenie otwartym, dawniej rolniczym, obecnie nieużytkowanym. Jest to kilkanaście

hektarów łąk otoczonych lasem mieszanym, które od dłuższego czasu nie były koszone. Stanowisko to jest dobrze nasłonecznione i gęsto porośnięte wysokimi trawami. Nieopodal biegnący ciek ma maksymalnie 50 cm szerokości i otoczony jest szpalerem drzew i zarośli. Woda o lekko żelazawym kolorze raczej stagnuje niż płynie. Roślinności wodnej nie zanotowano. Polujące samice obserwowano w miejscu dobrze nasłonecznionym i osłoniętym od wiatru, wśród roślinności łąkowej. Drugie stanowisko znajduje się nad jeziorem w otoczeniu boru sosnowego. Jezioro, w miejscu gdzie znaleziono samca, posiada płytką strefę z dobrze nagrzaną wodą, lecz samo stanowisko jest dosyć mocno zacienione drzewami. Wśród roślinności dominują turzyce oraz oczeret, na których przesiadywał obserwowany osobnik. Samiec polował na krótkim odcinku linii brzegowej zbiornika, po czym powracał w to samo miejsce. Jezioro nie posiada żadnych dopływów powierzchniowych, jednak w odległości około 500–800 m znajduje się kilka rowów oraz potoków, które mogą być potencjalnym miejscem rozwoju larw lecicy małej.

Podziękowania

Serdecznie dziękuję dr. Pawłowi BUCZYŃSKIEMU oraz dr. Grzegorzowi TOŃCZYKOWI za wskazówki pomocne w sporządzeniu niniejszej notatki.

Piśmiennictwo

- BERNARD R., BUCZYŃSKI P., ŁABĘDZKI A., TOŃCZYK G. 2002. Odonata Ważki. [w:] Z. GŁOWACIŃSKI (red.), Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Wydawnictwo Instytutu Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 125–127.
- BORKOWSKI A. 1999. Wążki (Odonata) byłego województwa jeleniogórskiego. Przynr. Sudetów Zach., 2: 37–56.
- BUCZYŃSKI P. 2003. Wążki (Odonata) Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego. Roczn. nauk. Pol. Tow. Ochr. Przynr. „Salamandra”, 7: 65–85.
- BUCZYŃSKI P., ZIĘBA P. 2003. Nowe stanowisko *Orthetrum coerulescens* (FONSCOLOMBE, 1837) (Odonata: Libellulidae) w południowo-wschodniej Polsce. Wiad. ent., 22(1): 49–50.
- DIJKSTRA K.-D.B. (red.) 2006. Field guide to the dragonflies of Britain and Europe. British Wildlife Publishing, Gillingham.
- DOLNÝ A., MISZTA A. 2004. Występowanie ważek (Odonata) w czeskiej i polskiej części Górnego Śląska. Wiad. ent., 23(3): 133–152.
- ŁABĘDZKI A. 2006. Wążki okolic Cybinki. [w:] L. JERZAK (red.), Fauna doliny Odry okolic Cybinki. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra: 41–63.
- MISZTA A., DOLNÝ A. 2007. Stanowiska chronionych i rzadkich gatunków ważek w województwie śląskim stwierdzone poza rezerwatami wodno-torfowiskowymi w latach 2003–2005. Odonatrix, 3(1): 9–14.
- RYCHŁA A. 2005. Wążki Odonata Parku Krajobrazowego „Łuk Mużakowa” w aspekcie różnorodności i ochrony gatunkowej. Chrońmy Przynr. Ojcz., 61(6): 67–80.
- URBAŃSKI J. 1957. Niektóre godne uwagi wążki (Odonata) Wielkopolski. Spraw. Pozn. Tow. Przynr. Nauk, 19(2): 323–327.

Summary

Orthetrum coerulescens is a rare dragonfly in Poland and the data of its distribution is still insufficient (DD category in the Red List of Poland). In 2007, adults of this species were observed at two sites in the Lubuskie district (western Poland). In a meadow at a small ditch near Wicina (UTM: WT03) two females were recorded. At Lake Głębokie near Proszów (VT83) a single male was observed.